

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oară 6 cr. a treia-oară 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplăci Nr. 15.

Telefon Nr. 14.

Se prenumără și la poște și la librării.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscripte nu se înapoiază.

Numele singuratici la 5 cr. se vând la „Tipografia”, soc. pe acțiuni.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

O conferință
în Paris.

Am anunțat la timpul său o conferință, care s-a ținut la secțiunea „Ligei” din Paris, în scopul de a informa lumea franceză, mai ales studențimea, asupra chestiunii noastre naționale. Conferința aceasta, rostită de un profesor român, era a treia în seria conferințelor de acest fel. Un raport, în care s-a dat resumatul conferinței ni s-a trimis câteva zile și îl publicăm azi mai în jos. Nu putem însă întreprinde, să nu facem câteva observări previe la aceasta conferință.

Ori cât de laudabilă este lucrarea dlui Teodoru, conferințiarul din Paris, trebuie să spunem că ea suferă de oarecare greșeli, în ce privește aprecierea unor fapte istorice și a unor puncte ale politicii noastre. Mai mult. Așa cum conferința dlui Teodoru a fost ținută — într-un cât resumatul raportului e fidel — credem că chiar în fond este greșită și nepotrivită scopului, carui cantă a servi.

Înainte de toate este greșit felul cum conferințiarul consideră și apreziază acțiunea politică a nemuritorului episcop Inocențiu Clain. E adevărat că episcopul Clain a lucrat în interesul bisericii și a clerului, dar tot așa de adevărat e că același Clain pretindea recunoașterea Românilor ca națiune, ceea ce numai e un interes special „clerical”, cum ar zice dl conferințiar.

E peste tot foarte greșit dacă considerăm cineva — cum face dl Teodoru — clerul nostru și acțiunile lui prin ochelarii, cu care este privit în genere clericalismul. Episcopii noștri și clerul nostru inferior mai ales n-au lucrat nici când ca și „clericali”, ci în totdeauna ca Români. Excepțiunile sînt — excepțiuni, cari întăresc regula. Așa a lucrat mai ales Inocențiu Clain, care a avut curajul să amintească de „națiune valachică” atunci, când existau numai staturi și confesiuni, recunoscute și nerecunoscute.

Pornind din acest punct de vedere greșit, cu „clericalismul”, înțeles așa cum se înțelege în genere în presa „liberală” din Europa — dl Teodoru este tentat a stabili un mediu de spirit staționar, din care caută să esplice pasivitatea noastră, care nu-i convine de loc.

Clerul a început politica Românilor din Transilvania — își zice dl conferințiar — clerul a fost mult timp nu numai factor,

ci conducător politic, clerul e și azi elementul prevalent între politicieni. Eată de ce s-a stabilit politica aceasta nenorocită a pasivității, în urma spiritului resignant, staționar, lenevit al clerului.

Cam acestea sînt vederile conferințiarului; vederi greșite. Clerul nostru nu se poate privi prin prisma cu care este privit așa numitul clericalism. Clerul nostru este național, și doar mai mult național decât clerical.

Cât pentru pasivitatea ea provine din cauze cu totul altele, decât cele presupuse de conferințiar.

Au fost motive de ordinea politice externe și a celei interne, care au determinat pe Români la decretarea pasivității. Legea electorală și arondarea tendințioasă a cercurilor sînt bazele ei de drept — sau mai bine de nedrept, în contra cărora pasivitatea Românilor e un continuu protest. De altfel pasivitatea noastră e un punct de tactică, nu de program și durere, că desvoltau stărilor din Ungaria sub domnia liberalismului maghiar n'a făcut decât să justifice această tactică a Românilor, ba în timpul din urmă a silit chiar și pe Maghiarii din opoziție să imiteze pe Români.

Lipsa punctelor economice în programele noastre politice, domnul Teodoru o constată cu tot dreptul. E fatal de adevărat, că nu numai noi, dar toți Români laolaltă nu prea avem simț pentru economia politică, și nu prea avem oameni, cari se se ocupe de această importantă ramură a politicii. Pentru aceea însă se nu creadă cineva că poporul român din Transilvania ar fi neglijat terenul economic. Din contră. Cu cât mai puțin a fost luat în program, cu atât mai mult a fost luat în lucrare acest teren, unde în timp din urmă se și arată frumoase progrese. Nu încapă îndoială, că dacă acțiunea noastră economică s'ar fi făcut, ori s'ar face cu sistem, după oarecare program, rezultatele ar fi fost și ar fi cu mult mai bune. Dar' aceasta se explică din lipsa de oameni specialiști. Se sperăm, că viitorul cel mai apropiat ne va da și de acestia.

Acum o observare generală și apoi încheiem cu conferința dlui Teodoru, care ar merita de altcum o discuție mai amănunțită.

Conferințele din străinătate, ce se inaugurează acum într-un mod laudabil din partea tinerimei noastre de pe la universități au — și trebuie se aibă — ca scop: informarea străinilor despre starea noastră, cu tendința de a infiera barbarul

sistem al politicii maghiare și a deștepta interesul și simpatia cercurilor europene pentru cauza noastră. Având în vedere acest scop, credem, că e cu totul greșit, ca Români noștri să se apuce a ne critica înaintea străinilor și a ne prezenta ca pe un popor, care nu-și cunoaște și nu-și înțelege rostul su politic. Procedând astfel nu scopul propus, ci contrariul are să fie ajuns.

Nu sîntem dușmani ai criticii; din contră. E chiar de lipsă o critică a sistemului urmat în politica noastră. Dar' critica se fie dreaptă, basată, și se fie făcută aici acasă, între noi. La ce ne-am critica înaintea străinilor, a căror sprigin morală îl căutăm?

De altfel recunoaștem cu plăcere zelul și ideile bune, ce se manifestă în conferința din Paris. Ne cade foarte bine a vedea cum numărul tinerilor, cari își fac preocupări din chestiunea națională se înmulțesc. Ne bucurăm foarte mult de mișcarea ce s'a început prin ținerea de conferințe înaintea străinilor. Ele nu pot decât bine se aducă poporului nostru, dacă bine sînt chibzuite. Tocmai de aceea am ținut se facem aceste rapide observări cari sperăm că vor fi și bine primite, fiind cu bună intenție făcute.

Sibiu, 19 Aprilie n.

Monarhul nostru la Țarul. Programul călătoriei și petrecerii Monarhului nostru în Rusia este stabilit definitiv. Maiestatea Sa, însoțit de arhiducele Otto și de o suită de 16 membri, va sosi în 26 Aprilie în Varșovia, ear' în 27 la Petersburg. Pe peronul gării va fi așteptat de Țarul și membrii familiei imperiale și de autoritățile civile și militare. Cei doi monarhi vor merge dela gară în trăsura deschisă prin un cordon militar dublu. Monarhul nostru va face între altele vizita la Țarina vedyușă și la actuala Țarină, va cerceta catedrala Petru Pavel, unde sînt înmormântați membrii familiei imperiale, ear' în 28 l. c. va asista dimpreună cu Țarul, la arhiducele Otto și cu arhiducii rusești la defilarea trupelor pe câmpia Marte. La defilare iau parte 50 de batalioane, 37 de companii de cavalerie și 15 sotnii de cazaci. Trupele vor fi comandate de marele duce Vladimir.

În 29 c. Monarhul primește în audiență deputațiunea cetățenilor austro-ungari din Petersburg și în aceeași zi seara va pleca din capitala rusească, dimpreună cu suita sa.

În țeri străine! Sîntem informați, că articolul apărut sub titlul acesta în numărul 73 al „Tribunei” a fost interpretat rău din partea celor buni ai noștri, emigrați în România, cari și-au făcut totdeauna datoria față de noi, unii poate chiar mai mult decât datoria. Ținem a declara dar', că deși articolul nostru e ținut în liniamente generale, el nu sună la adresa acestora, ci la adresa acelei majorități, am pute zice, covârșitoare care nu e așa cum ar trebui să fie.

Când am cerut ca emigrații noștri să se spriginească mai bine presa română dela noi, am făcut-o aceasta din acel punct de vedere, că azi, cîtă vreme situația politică nu se schimbă: lupta națională are să o poarte aici acasă presa națională română singură. Și ca să o poată face aceasta, are lipsă de ajutor, fără care fi este periclitată existența. Nu am cerut ca numai pe noi, numai foia noastră să o spriginească emigrații noștri, ci întreaga presă română, pentru-că la noi toate foile românești, fără deosebire de direcțiunea lor politică, implinesc o mare misiune culturală. Nici aceea nu am cerut în articolul nostru, ca unul sau unii să se spriginească prin abonare toate foile noastre, ci ca fiecare (din cei-ce pot) să aboneze cel puțin câte una din acelea ce le avem. Dar' nu cerem nici aceea, că dîmși să le și citească. Le pot abona pentru cei de acasă, pentru-că presupunem, că fiecare dintre emigrații noștri va avea vre-o rudenie rămasă acasă, ca să păzească mormintele strămoșilor. Pe calea aceasta se aduc două servicii însemnate chestiunii naționale, una: presa română dela noi nu s'ar lupta cu geutăile vieții, a doua: simțul național s'ar lăși și desvolta în aceia, cari în acest mod ar fi puși în poziția de a pute celi gazete românești.

Atăta spre lămurirea celor nedumeriți și spre întregirea celor cuprinse în articolul nostru, care accentuăm de nou, nu atinge deloc pe aceia cari au făcut-o aceasta și până acuma, pe cari noi îi cunoaștem foarte bine știm că de mult au jertfit în chestiunea națională, și pe cari articolul nici nu-i privește!

Altcum se poate că vom mai reveni asupra temei.

Români din Budapesta. Lucruri puțin îmbucurătoare ni-se scriu din Budapesta. E știut, că credincioșii români gr-orient de acolo aproape un secol întreg și-au avut biserică lor românească. Dar' de zece ani încoace n'o mai au, căci Grecii, cu cari erau Români laolaltă, — murind preotul Miculescu, au eliminat limba noastră din biserica comună. Astfel de atunci Români sînt avin-

sați în afacerile lor religioase la preoți străini de neamul nostru, ba une-ori chiar și de legea noastră, ear' tinerile odrasle românești, vre-o 60—80, primesc educația religioasă în limbi străine. Câte au a suferi Români din Budapesta în aceste împrejurări, e prea ușor de înțeles.

În fața acestor stări îngrijitoare, Români din Budapesta țin de urgentă necesitate pentru interesele românești întemeierea unei parohii gr-or. române în Budapesta, sau cel puțin, deocamdată, sistemizarea unui post de catichet român.

— Recomandăm insistent aceste juste postulate ale Românilor din Budapesta în atențiunea competentelor foruri bisericești.

Cuota. În „N. W. Tagblatt” aflăm un nou mod de rezolvare a chestiunii cutoei, care se recomandă atențiunii politicianilor, mai cu seamă celor maghiari. Cuota trebuie ridicată în ori-ce caz, dar' aceasta este îngreunător pentru finanțele Ungariei. Astfel se recomandă o cale mijlocie, ridicarea gradată. În anul prim se fie quota 32 sau 33% și apoi în fiecare an să se ridice cu câte 1/4%. Astfel în 10 ani ar ajunge la 37—38%.

Vorba e, că de ridicare tot nu scăpăm.

Fructe liberale. Până unde merge „liberalismul” dela putere în prigonirea a tot ce cutează să-și manifeste păreri contrare, chiar și la Maghiari, mai bine ne arată cazul precut zilele acestea în Jászberény. Congregația orășenească de acolo a votat cu majoritate de voturi un credit de 120.000 fl. ca pe acești bani să se zidească o casarmă. Minoritatea de 30 de reprezentanți a apelat contra deciziunii, trimbându-o de o ușurătate păcătoasă. Primarul Torök a aflat de vătămătoare această expresiune și a acusat pe cei 30 de cetățeni la căpitănuș pe poliție, care i-a condamnat pe toți, pe unii la câte 20 fl. pe alții la câte 10 fl. amendă în bani.

Casul acesta a provocat mare senzație, de oare-ce expresiunea, pe basa căreia s'a dat osândă, a fost numai pretext, ca cei dela putere să poată lovi în opoziție și încă cu încungirarea forului competent, care e judecătoria cercuală sau tribunalul.

Liberalismul își arată tot mai mult ghia-rele sale despotice.

FOIȚA „TRIBUNEI”.

REPRIVIRE.

— Din „Paradoxe sociologice” —

de
Max Nordau.

„Reprivire” e titlul primului articol din ciclul publicat de celebrul filosof german Max Nordau, sub titlul de „Paradoxe sociologice”. Observațiunile ce cuprind acest articol sînt atât de fine și de adevărate, caracterisările atât de puternice și de viguroase, impresiunile și comparațiile atât de plastice și de sugestive, încât ele pun imperios în lumină dela întălele pagine, marele talent al scriitorului.

Frivolitatea lumii așa zise „mondaine” tulbură și supără adînc cele mai delicate gândiri și cele mai generoase sentimente ale cugețitorului. Optimismul său însă, alimentat de credința neclintită a progresului fatal, pe care umanitatea e menită să-l realizeze, se ridică easupra acestor deșertăciuni și alungă gândurile-i negre de ură și de blăstem. El explică, eartă și speră.

Cu toate aceste o cugețare ni-se impune dela sine, când terminăm de citit studiul lui Max Nordau: Cât de înaintați am fi astăzi, cât de departe am fi ajuns, dacă educația sufletească a altor și altora, determinată de condițiunile mediului social în care trăim, ar fi fost îndreptată într-o direcție mai bună și

mai folositoare pentru umanitate și pentru dezvoltarea civilizației!

Dăm în traducere studiul filosofului german, cu speranța că el ve oferi ouară material de gîndit.

Într-o întrunire modernă berlineză cam numeroasă, eu m'am așezat într-un colț și contemplan tabloul ce-l aveam înaintea ochilor.

Stăpînul casei contracta față-i dură și recalcitrantă la surisul înghețat, sau mai bine la rînjitul unei dîntuitoră, trădând într-un chip prea lămurit că el a fost împrumutat, de circumstanță, la croitor.

Stăpîna casei dădea buzelor sale vâpșite cu roșu o curbă aproape dulceagă și arunca din timp în timp asupra cătorva invitate mai tinere și mai frumoase decât ea priviri încărcate de un triplu extract de veninoasă invidie.

Fetele jucau, — unele îndemănatec, altele, atât de stîngaci încât te simțai ispitit a le fuera și a le arunca mere murate, — rolul vodevilesc al ingenuiei de concertate și sperioase. Gurile uitate întredeschise într-o tulburare încântătoare, ochi ridicați la cer într-un extras fără cauză, „ah!” și „oh!” — uri cu deservășire, idioate, explozii de risete imbecile, cum pot să aibă scoicile gădăile de de un deget neastîmpărat, mici răspunsuri spirituale de natură a te face să-ți ridici brațele și să scoți urlete de durere; și în mijlocul tuturor acestor grimase și maniere, minunatul sânge rece al unui luptător încărunțit sub arme, din timp în timp câte o privire

scăpată, acră și nemiloasă asupra unei rivale, o judecată crudă și răutăcioasă asupra persoanei și toaletei sale, o extimațiune negustorească minuțioasă a prețului acesteia, observații în chip științific exactă a duratei conversațiunii sale cu diferiții domni și constatarea numărului dansatorilor și adoratorilor sei; și în cursul acestui rece calcul de cap la fiecare moment o ingenuitate mentală entusiastă înaintea propriei sale persoane și repetarea ferventei litanii de adorațiune personală: „Tu ești cea mai frumoasă, cea mai inteligentă și cea mai grațioasă dintre toate. Amin!”

Domnii tineri și cari voiau să treacă de tineri formau o demnă tovarășie a acestei „răpătoare ghirlande de dame”, după expresia consacrată.

Ei admirau albeața și lustrul piepturilor lor de cămeșă, glațul pantofilor lor ascuțiți curba îndrăzneată a poalelor dela fâșurile lor. Ajungeau aproape să imiteze șiretlicul camelionului, aruncînd un ochiu amoros către o fată și altul mai amoros încă — spre oglindă.

Deșertul spiritului lor era împlut de o singură imagine: aceea a propriei lor iresistibilități. Când vre unul vorbea unei femei, el observa cu toată tensiunea facultăților sale psihice efectul ce-l produce asupra ei, și pe care căuta să-l potențeze la gradul ce-l mai înalt posibil prin sute de mișcări ridicole ale corpului, ale vocii, ale privirii, ale vorbeii.

În timpul acesta, doamna era de asemenea preocupată numai și numai a produce

asupra lui cea mai profundă impresie ce putea; și ciocnirea acestor două vanități nemăsurate, acestui dublu egoism nemilos lăsa în chip vedit și la doamna și la domnul un sentiment de plăcere, ca acela ce îl încearcă un organism când are conștiința unei mari și utile cheltuieli de forțe.

Pe lângă proști și proaste, îndrăgostiți cu patimă de ei înșiși, pe lângă infamii vînători de bucle de ambe sexe, cari într'un salon, ca într-o pădure virgină, caută numai victime, pentru a-și putea anina trofee la cîngătoare, mai erau și alte figuri, care puteau să învelescă pe observator.

Introganți practici încungirau mamele și bunicile moștenitoarelor bogate.

Imbecili respingători formau grupuri împregiurul unei cochete proaste și nerușinate, pe socoteala căreia își șopteau la ureche tot felul de istorii murdare; și ochii lor de fauni, surisul lot de satiri trădau cugetările nemărunțite ce ațitau în chip plăcut simțurile lor depravate.

Alții se îngrămădeau în giurul unui tîner cu aere importante, — influentul secretar particular al unui ministru, — și nu se rușinau a asculta cu un suris curtenitor de joasă linguișerie platitudinile sale inexprimabile.

Un poet celebru fu împins într'un colț de către două doamne pretențioase, care încercau a-și disimula vrîsta tomatecă și lua-seră ca pretext a rumega câteva haslii locuri-comune asupra lucrărilor literare.

Un profund filosof avuse stîngăcia de a se rătăci într'un mic cerc ce se formase în giurul unui pictor plin de orgoliu, și naivita-

tea de a se amesteca în conversație. Pictorul nu vorbea decât de el, de rivalii sei, de tablourile și de succesele sale și nu oferi cugețitorului, tot timpul unui lung sfert de oră, altă materie de vorbă decât niște copilării demne de un flecar oarecare, copilării de care el a trebuit să roșească în urmă.

Un actor debita, pe un ton important și pătruns ca și cum ar fi răspândit revelațiuni de pe înălțimea muntelui Sinai, anecdote sarbede de teatru; și din ochii ascultătoarelor sale țîșneau flăcări de admirațiune, care amenințau să aprindă giletca comediantului-pontif.

Un milionar „șdraven trecea în revistă această adunătură agitată, și cugeta plin de stimă pentru el însuși, cu cât era el mai mare și mai presus decât toți acești preoți și filosofi, comedianți și pictori, mititeluși cărora moda și prejudiciile societății le acordă o oarecare considerație uniformă, dar' cari luați toți la un loc, nu prețuiu nici măcar a suta parte a iscăliturii sale.

Astfel, acest amestec de haslie pre-sumție, de proastă afectare, de sentimente mărginite și jonsice, de inexorabil egoism și de pură și simplă prostie fără alt calificativ, se învîrti timp de cinci sau șase lungi ore, aci dansând, aci vorbind în acompaniamentul armonios al muzicii, sau al sgomotului de de farfurii și cește, — până-ce în sfîrșit, cu fața trasă și cu ochii împregmuți de cearcane negre, se pregăti de plecare.

(Va urma).

În chestiunea națională.

— Conferența dlui Teodoru.

Paris, Aprilie 1897.

În seara de 5 Aprilie c., domnul D. A. Teodoru, licențiat în litere, profesor la „Hautes études“ a ținut în franțuzește, în localul secțiunii Ligei (Café Voltaire), o conferință asupra Românilor din Transilvania și politica externă.

Ședința s'a deschis la ora 9 sub președinția d-lui Ion T. Ghica, președintele Ligei din Paris. Pe lângă întreaga colonie română au mai luat parte la această conferință: d-nii J. Pichari, profesor la „Hautes études“ gine-rele marelui Rénan Paul Ed. Deschamps, baronul Thénard, Duschne - Fournet, Regismansset, Schmidt - Beauchez, Luvéro, Gavrilovits, domni Maury, și foarte mulți alți studenți, Sârbi, Bulgari, Cehi, Francezi.

Conferențiarul a avut darul de a fi nepărtinitor. În obiecțiile ce a făcut, nimeni n'a fost cruțat, fiecare și-a luat partea după vîin. Domnul Teodoru neavînd de menajat nici o susceptibilitate și-a spus întreg gîndul, Liga trebuind să fie legătura de unire a tuturor Românilor, gîndul bun care se necească pe toți întru izbînda unui sfînt drept!

Conferențiarul a început prin a spune că Francezii ori cît vor căuta, is puțin făcuți, sîr priceapă o asemenea luptă.

Căci chiar dacă au două provincii răpite, totuși răpitorul e civilizît și apăsarea nu-i brutală. Când un popor însuși vrea să robească un altul ce se deosebește de el prin limbă, aspirații și obiceiuri, acel popor nu face decît să reînnoiască timpurile de iobăgie și de barbarie.

Domnul Teodoru s'î servește de o serie de articole publicate în ziarul: „Liga Română“ luîndu și sarcina de a le completa.

Ceea-ce ar trebui stabilit — și conferențiarul își însușește această grea sarcină — este politica urmată de Românii din Transilvania, și interesele pe care această politică le servește. Politica fiind soluția pe care minoritatea conducătoare o dă intereselor nației întregi, se poate ca ea să fie greșită; dar odată ce ea este stabilită, întră pe deplin în tradiția poporului și înseamnă ceva în viitorul său.

În ceea-ce privește revindicările Românilor, manifestarea pe care istorici de peste muni o prezintă ca înțaiia de această natură, e scrisoarea adresată de episcopul Inocențiu Cloain în anul 1743, împărătesei Maria Terezia, care cel mult poate fi considerată — după conferențiar — ca o inițiativă individuală; cel mult poate trece ca reprezentînd interesele clerului (nu exclusiv! R.-Trib.) De ținut minte e faptul, că prima manifestare ne apare cu un program eminent politic, avînd de factor clerul.

A doua fază e reprezentată prin revoluția lui Horia, Cloșca și Crișan, prezentînd un program economic și ca factor jădărnimea. Această revoluție dovedește, că programul lui Clain, nu era suficient și că nouă necesități existau în sinul națiunii române — pentru care fapt se impunea o completare în program. Întrebarea e acum de a se ști: dacă aceste două elemente și aceste două soiuri de revindicări s'au contopit împreună sau nu, în politica de peste muni? Ca să putem răspunde acestei întrebări, s'î examinăm programele.

Cel dintîiu program complet e fără de îndoială proclamația din „cîmpul libertății“ dela Blaj. Această proclamație s'î iesește ca o operă politică cu adevărat națională, care cuprinde revindicări pentru toate clasele sociale. Deodată s'î pără că-i un început de conciliare între interesele economice și cele politice.

În anul următor însă, cînd se prezintă o proclamație împărătesei, chestiunile economice numai figurau printre revindicări, în picioare remăseseră revindicările politice numai. Cu cît ne apropiem de marea Memorandum, cu atît caracterul politic s'î accentuează din ce în ce mai bine.

Care este cauza acestei schimbări în politică? Nu s'î poate spune, că revindicările economice dispăruseră.

Țăranul nu înța în bine, în belșug, ca s'î se admită că cererile economice nu mai aveau loc. Dovadă: Agitația pe care țărani astăzi o fac. De altă parte ear' nu se poate pretinde, că de vreme ce s'au îndeplinit dezi-rele din programul dela 1848, nu se mai simte necesitatea ființei altora, căci chiar dacă ar fi astfel, acel program reprezintă necesitățile dela 1848 și numai acele. Causa adevărată o găsește domnul Teodoru în desvol-tarea politico-economică a statului maghiar, în genul de apăsare pe care acest stat l'a exercitat asupra tuturor popoarelor nemaghiare și deci și asupra Românilor și în al doilea plan în natura claselor conducătoare. S'î examinăm acest al doilea punct.

Statul maghiar a creat o imensă armată de funcționari, pe cari li asmuță în contra naționalităților.

Se dau cu alte cuvinte naționalitățile pradă prolețariatului intelectual unguri.

În interesul acestora statul maghiar trebuia să desființeze profesiile liberale ale naționalităților.

O bucată de vreme deci, politica ungurească a avut următoarea atitudine: lovirea în clasele conducătoare, ca reprezentanți ale naționalităților; ear' pe clasele muncitoare tră-tîndu-le la un fel cu acele ungurești și numai mai tîrziu, cînd clasele conducătoare ale naționalităților au știut să atragă păturile popo-lare — numai atunci Ungurii au vrut să sece-isorul, chiar al celor dintîiu, cînd s'î de-naționalizeze poporul. Această politică nu-i rezultatul rasei — cuvînt atît de exploatat de toți cari au vorbit despre aceste fapte. — Cuvîntul rasă nu înseamnă, în istorie decît ceva schimbător, pe care mai de grabă l'am numi mediu.

Efectul acestor apăsări asupra Românilor, a fost, că acolo unde era apăsarea mai mai mare, s'a dat și lupta mai mare.

Toate inteligențele și energiile române au fost îndreptate înspre rezistență politică în giurul drepturilor omului și în acest chip s'a format acel mediu politic, care sacrifică totul pentru dreptul de a se guverna singur, pentru autonomie.

Pe de altă parte nu trebuie să se uite, că acel care a început agitația politică e un episcop și că clasele diriguitoare din Transilvania sînt fii intelectuali ai clerului. Se știe însă de ce spirit staționar e însuflețită vecinic politica clericală, — înțat deși tot ce s'a făcut pînă acum în Transilvania, s'î datorește clerului, s'î poate întempla — cum se întemplă de obicei — ca acel factor care a fost în stare să facă un pas spre progres, să rî-mînaș staționar și să împedice ori-ce alt progres.

Pentru acest mediu de anacoreți (! Red. „Trib.“) o singură politică de admis s'î concepe: pasivitatea. Faptul de a se amesteca în alegeri e o absurditate, căci ar însemna că s'î admite situațiunea creată Transilvaniei de către Unguri. E drept că pe lângă acest argument se mai aduc și altele spre pildă: legea electorală specială pentru Transilvania, obiceiurile barbare electorale ale Ungurilor și altele.

Însă toate acestea nu dovedesc nimic (? Cartea ce va da partidul popular în curînd îl va convinge pe conferențiar de contrariul Red. „Trib.“) căci toate s'î reduc la aceea că Românii au o situație electorală detestabilă și că prezen-tîndu-se la alegeri ar merge la o cădere sig-ură. Siguranța unei căderi însă n'a împede-decât pe Românii din Transilvania să pre-senteze împărătesei Memorandum și s'î în-frunte temnițele ungurești. Toate justificările pasivității sînt precum le-am vîzut justificări, nu cauze.

Această politică, — spune domnul Teodoru, — are efecte detestabile. Mai întîiu: Tînde a ținea pe popor în absolută necunoș-tință a mecanismului politice — ceea-ce ar face, că dacă s'î ar da autonomia vre-odată, nu s'îr pricepe cum s'î se conducă.

Pe urmă, absolută nelămurire în poli-tica internă crează o stare vagă de lucruri dintre cele mai primejdioase pentru Orient.

Întrebîndu-se care e atitudinea Româ-nilor din Transilvania în politica externă, conferențiarul nu găsește nici un răspuns în seria de articole, care par scrie totmai ca s'î răspundă la această întrebare. Autorul arti-colului din „Liga Română“ s'î codește a arăta pe de o parte că dacă Ungaria își datorește rolul seu politice anti-rusești și credinței ce a înșufat triplei-alianțe că ea îi puternică, — apoi agitațiile transilvanene slăbindu-o, o vor compromite în sinul Triplei-ei. Aceasta înseamnă o politică transilvaneană în contra Triplei-alianțe. (? Red. „Trib.“)

Autorul articolului mai arată că Rusia amenințînd Constantinopolul și Peninsula-Balcanică, Statul român (sublimat de însuși au-torul) are tot interesul să lupte în potruva Rusiei care e o primejdie. — Dar' nu ne spune dacă această primejdie e și pentru Ro-mânii din Transilvania.

În alt loc are aerul de a ne spune, că dacă Regatul Român are un rol în concertul european, aceasta se datorește faptului că noi Românii reprezentăm în fața Europei toată națiunea română; dar' că agitațiile din Tran-silvania și politica Regatului nu dovedesc identitatea de aspirații ale tuturor Românilor nu o spune. Aceasta ar însemna că Românii transilvaneni ar uita de primejdia ce ne ame-nință, ca s'î-și poată căpăta autonomia.

Însă toate acestea lipsesc de precizie și această lipsă de precizie e oglinda politice din Transilvania, care nu are vederi hotărîte în politica externă, spune conferențiarul. Acea-sta mai dovedește și efectul politice de pa-sivitate, căci o politică activă ar cere soluții precise și aceste soluții n'ar pute fi decît tot acele admise de România-liberă.

Dar' ce se întemplă în România-liberă? Afară de prințul Grigore Sturdza — o nenorocită figură, care pune florisismul se la

dispoziția tribunalelor franceze, care au să ju-dece afacerea sa cu doamna Gorceacoff; — afară de el toți oamenii noștri politici admit politica triplei alianțe, ca singură și conformă cu interesele românismului și ale civilizației.

Domnul Teodoru justifică această atitu-dine pe întreaga politică actuală rusească în Peninsula-Balcanică — își adaugă, că pentru țările slave primejdia e și mai mare decît pentru noi. La ele limba nu face obstacol. De fapt putem fi siguri, că la momentul pri-mejdiei nu rasa, ci gradul de civilizație va precumpni și se vor vedea atunci toate popoa-rele slave unite în contra Rusiei. Exemplul de conduită, pe cari Românii din Transilva-nia ar trebui s'o urmeze în politica externă, se găsește în politica statului maghiar.

În momentul, în care dualismul ungur a fost proclamat, Ungaria avea o politică a ei proprie.

Prin politica sa francă s'a impus Euro-poi. Dacă teama de Rusia a profitat Ungu-rilor, e că Rușii sînt de temut. Drumul, priu urmare, pe care politicienii de peste muni, (adecă ai noștri. Red. „Tribunei“) au de ur-mat, Ungurii chiar li-l arată.

Fiindcă numai starea de apatie îngăduie această muțenie în politica externă, numai atunci cînd Românii vor întră în politica activă vor fi siliți să se pronunțe. Se vor pute pronunța în același sens ca și Ungurii, căci participarea în politică va civiliza raporturile între amîndouă națiunile, — după-cum s'a pe-trecut între Cehi și Austriaci.

În asemenea cas politica transilvană, fiind cu a Românilor și cu a Ungurilor, cheștiunea transilvană nu va mai fi o chestiune de politică externă. Convingerea domnului Teodoru este, că aceasta e singura soluție care se impune ca mai conformă cu interesele Ro-mânilor și cu interesele civilizației. În resumat politica propusă de conferențiar în Transilva-nia ar fi aceasta:

O politică de agitație practică în politica externă pe față contra Rusiei...

În politica internă cereri și revindicări, care s'î mulțumească și s'î servească toate in-teresele Românilor.

Nenumărate aplauze au acoperit ulti-mele cuvînte ale conferențiarului, care a fost viu felicitat de întreaga asistență.

G. G. Volenti.

Tripla alianță balcanică.

Semnele, că între Serbia, Bulgaria și Muntenegru există o perfectă alianță es la ivală tot mai dese și doveditoare. Astfel spre pildă la 1 (13) Aprilie a înțrat în vi-goare noua convenție comercială-vamală sîrbo-bulgară, care ocaie au folosit-o ambele părți de a arăta lumii prietenia între cele două națiuni. Deja cu câteva zile înainte se veste-a din Sofia și din Belgrad, că în ziua suspome-nită se va ținea la Piro, oraș dela granița sîrbo-bulgară, pe a cîrni gară se sfî oșile de vamă ale celor două state, o mare întrunire a inteligenței sîrbe și bulgare. Eată ce se scrie lui „P. Lloyd“ despre decurgerea în-trunirii:

„La sîrbare au asistat toți ministrii sîrbi și bulgari, mulți alți funcționari mai înalți de stat, reprezentanți de ai orașelor, cu capitalele ambelor țeri în frunte, în total 150 persoane. Ministrul-preșident Simici a ri-dicat un toast avîntat întru frățietate, sub al cărei semn se află acum vieța popoarelor, și a beat în sănătatea urzitorilor acestei con-cordii frățești între Serbia și Bulgaria, anume: regele Sîrbiei și principele Bulgariei. Cu aplauze viforoase a fost primită vorbirea mi-nistrului-preșident bulgar Dr. Stoilov, care a zis, că în ultimele vremuri s'a vorbit și s'a scris atîta despre alianța și înfrățirea între Serbia și Bulgaria, înțat n'are alta ce face (adecă Stoilov) decît a îmboldi pe fiecare a dovedi această înfrățire prin faptă. Și Dr. Stoilov și-a sfîrșit toastul prin strigătul de „Fivio! pentru cei doi suverani și cele două națiuni-surori“.

Nu începe îndoială că atît înscenarea însăși a sîrbării, cît și cele petrecute la ea sînt lucruri ce es din cadrul obicinuit al ma-nifestațiilor de simpatie: s'î-și deie înțal-nire atâtea persoane marcante alor două na-țiuni, în frunte și sub conducerea tuturor mi-nistrilor, s'î demonstreze în mod cu totul ne-genat prietenia sau înfrățirea lor; cînd iai în considerație că cei doi ministri-preșidenți Simici și Stoilov, sînt priviți nu numai în țările lor tot ca cei mai cumpătați și mai de sînge rege oameni de stat, și că acești oameni s'î rostesc toasturi înfrățite, apoi aceasta în-seamnă, că cu toate desmînțirile alianța lor și cu Muntenegru, al treilea în tovarășie, e perfectă, e încheiată.

Drept dovadă despre asta aducem și următoarele părți dintr'o corespondență a co-respondentului din Belgrad al lui Năvodni Listy (fostul ministru Tăușanovic), apă-

rută cam de vre-o săptămîna înainte de în-tîlnirea dela Piro.

Ideia unei alianțe balcanice a principelui Nichita și-a găsit realizare prin visita re-gelui Alexandru al Sîrbiei la Sofia. Vor-bească ori-cine ce vrea, că alianța aceasta nu e fapt împlinit, eu afirm, repetesc și garan-tez, că da! ea există... „Dacă va fi resbel, Muntenegru, Serbia și Bulgaria vor putea tri-mite pe cîmpul de bătăie 500.000 ostași... În urma acestei alianțe sînt legate mîinile ori-și-cui ar vol să provoace turburări în balcani cu gînduri de cuceriri. Alianța bal-canică devine în Balcani arbitriu decizător asupra păcii ori războiului. În contra voinții ei nimeni nu va fi în putință s'î ocupe, ori chiar să anecheze vre-o țeară balcanică. Cînd va veni vremea lîcidării Turciei, moștenitorii ei legitimi de pe Balcani ei înșiși vor purta grije, ca s'î nu le scape partea dreaptă ce se se cuvine fiecăruia...“

Principele Nichita le-a zis toate ace-stea (adecă întreg, programul alianței) am-basadorului grecesc din Cetinie Logathitis...

„Principele Ferdinand al Bulgariei va sosi împreună cu nevasta lui la Belgrad totmai în sfîntele sîrbători de Paști spre a face regelui a doua vizită în acest an. Scopul vizitei lui este a stabili în amănunte progra-mul alianței balcanice. Ceeace vor hotărî ei doi, se va trimite principelui Nichita spre apreciere și acesta va duce apoi totul la Pe-tersburg...“

Telegramele din săptămîna trecută au anunțat că regele Alexandru va pleca în ziua de 30 aprilie n. la Teline, să facă vizită aliatului seu muntenegrean și nu mult după el va sosi acolo Ferdinand al Bulgariei. Tot așupomenitul corespondent al lui N. Listy vorbește, că regele Alexandru se va logodi în sfîrșit cu principesa Xenia, penultima fiică a principelui Nichita. În lumea slavă adecă se vorbește în mod aproape pozitiv, că toate corfele ce a căpătat domni-torul Sîrbiei la pețitorie pe la familiile dom-nitoare ori chiar nedomnitoare le-a pus la cale Rusia, vîind astfel s'î lî siească s'î iee de nevastă una din ficele principelui Ni-chita. Nu e de îlpă, bine înțeles, a mai scoate la ivală, că ce scopuri politice se as-cund în această dorință a Rusiei.

Chestiuni bisericesti.

Sinodul protopopesc gr-cat. al trac-tului Sibiu.

— Raport special.

— 17 Aprilie n.

Cu vîină bucurie îmi iau voie, domnule Redactor, a face un scurt raport despre de-cursul sinodului protopopesc mixt al tractului gr-cat. Sibiu, ținut în 15 l. c.

La 9 ore a. m. sala școalei gr-cat. din Sibiu, fiind plină de preoți și mireni, învîță-tori, alți inteligenți și plugari, reverendissimul domn protopop Ioan V. Rusu a deschis si-nodul cu o cuvîntare, care, în urma impor-tanței conținutului ei, ar merita să fie pu-blicată.

Cetindu-se apelul nominal, se constată numărul celor prezenți și sinodul se declară de constituit.

A urmat cetirea disertațiunei teologice cu motto: „Tu Doamne ai venit în lume să mîntuiești pe cei păcătoși, din cari cel dintîiu sînt eu“, în care părintele Simeon Opriș din Armeni arată, că întorcerea lui Saul, mai tîrziu sf. apostol Paul, poate servi ca cel mai însemnat exemplu de pocîință pentru toată lumea. Disertațiunea aceasta a fost ascultată cu plăcere, ceea-ce se constată la protocol.

Se aleg pentru anul viitor de diser-tanți tinerii preoți Suciu și Oroș: ear' de con-fesari pe azi părintele Teodor Coman din Veștem și Anania Decei din Hamba.

S'a electat taxa prescrisă de statute pen-tru revisorul esactoratului archidieceșan pe 1897 în sumă totală de 26 fl.

După aceasta s'a cetit din partea rev. domn protopop un frumos și instructiv raport general despre cele efectuate în acest proto-popiat în perioada dela 1872—1896 inclusiv și îndeosebi despre progresele făcute în acest timp pe terenul bis. și școl. în parochia gr-cat. a Sibiului. Din acel raport se constată, că în protopopiat s'au edificat 6 biserici nouă, 12 școale, 7 case perochiale, toate din ma-terial solid, abstrîgînd dela alte diferite re-paraturi făcute la unele biserică etc.; ear' așezămîintele făcute — cu concursul inteligenței și al poporului — în pa-rochia Sibiului se ridică la suma de peste 15 mii fl.; ceea-ce poate servi ca exemplu. Eată cum prin stăruință și muncă fără preget multe lucruri bune se pot face.

Misăcarea populațiunii în protopopiat se arată astfel: 627 nașteri, 104 căsătorii, 514 casuri de moarte, prin urmare combinînd ca-surile de nașteri cu casurile de moarte, re-

sultă un mic crescîmînt de 113 suflete la o poporațiune de aproape 17 mii; ceea-ce ne explică destul de limpede, că grele fără seamă sînt împrejurările, între cari trăim.

Una dintre chestiunile cele mai deli-cate, sulate cu cea mai mare serioșitate din partea preoțiilor și tractate cu cel mai vîdit interes, a fost chestiunea cîsătorilor mîite, cu privire la care s'a și decis a se face o reprezentațiune la locurile competente, pri-mindu-se unanim și în tot cuprinsul seu pro-iectul prezentat și binemotivat de adm. paro-chial din Orlat, domnul Dion. P. Decei.

Domnul Dionisie Aron, preot în Gura-riului, cerînd cuvîntul, aduce înainte doar' cea mai importantă chestiune, ce trebuie să preocupe astăzi nu numai preoțiile, ci în-treagă inteligența română gr-cat. Anume: chestiunea autonomiei bisericii gr-cat., care biserică de jure din timpurile străvechi și-a avut autonomia și independența sa față cu bisericile a'tor confesiuni din patrie.

Se observă, că clerul gr-cat., întrunit în sinoadele electorale, cu toate ocaziunile s'a pronunțat în cauza autonomiei și în special în anii 1850, 1868 și mai pe urmă în 1893, precum este constatînd din actele deja publi-cate la timpul seu; asemenea s'a pronunțat clerul și inteligența română, întrunită în con-ferența ținută la Alba-Iulia în 1871.

Deci sus numitul preot D. Aron, avînd în vedere grelele împrejurări actuale și pî-truns de dorințele exprese în sinodul electoral susamîinit, în nex cu reprezentațiunea subșter-nută locului competent din partea sinodului protopop, ținut în 31 Martie 1893, propune ca sinodul protopopesc să se pronunțe și cu această ocaziune în favoarea realizării autonomiei provinciei metropolitane gr-cat., și să roage cu toată încrederea locurile mai înalte com-petente, ca la timpul seu, să facă toți pașii de lipsă, pentru-ca sub nici o condițiune biserică noastră să nu-și periclitaze independența și autonomia sa proprie.

După o dezbateră serioasă, la care au luat parte mai mulți vorbitori, sinodul decide în unanimitate a se primi propunerea amin-tită și a se trece la protocol.

Mai departe s'a publicat circularul despre înființarea reuniunii archidieceșane de asig-urare contra focului, dîndu-se toate înviațiunile de lipsă.

Presidiul continuă cu explicarea modoli-tății de urmat, cu privire la cîvinevenșiile învîțătoarești.

De aici trece la circularul, care trac-tează despre înființarea reuniunii învîțătoarești archidieceșane, îndemînd pe preoți să se facă membrii ai numitei reuniuni, fiind de altcum și obligați în calitate de directori școlari.

S'a făcut alegerea scaunului școl. proto-popesc pe trienliul următor, fiind aleși dintre mireni următorii: Ilustritatea Sa domnul Ba-ron David Urs, Iuliu Bardosy, Basiliu Pop de Hârșan, Romul Simu, Aron Lupcan, Dr. Nico-lau Racoța, Alexandru Dregan și Coman Grigor. Dintre preoți: Nicolau Togan, Ioan Ghișoiu, Dionisie Aron și Marian Pîculea. Suplenți: Dionisie P. Decei, Demetriu Deac, Ioan Pop inv. dirig. în Orlat și George Săbău.

S'au luat dispozițiuni pentru alegerea se-natelor școl. parochiale pe trienliul următor, cum și pentru ținerea esamenelor din acest an, cari s'î vor începe la 15 Mai, asistînd, împreună cu comisarii de examene, și câte cel puțin 2 în-vîțători, fiind aceasta de mare folos pentru cultura și mai cu seamă praxa învîțătorilor, cum și în genere pentru progresul școalelor.

Pentru examinarea rațiocinilor fondului școl. tractual și a fondului bibliotecii trac-tuale s'a ales o comisiune constătătoare din domni: Iuliu Bardosy, Dr. Racoța, Valeriu Florian și Dion. P. Decei; cest din urmă, în calitate de referent, raportează că socoteliile sînt în deplină regulă, constatînd, că fondul școl. tractual e de 829 fl. 30 cr., ear' al bibliotecii tractuale de 399.09 fl.

Sinodul a luat acest raport la cunoștință, votînd mulțumită domnului administrator al acestor fonduri — părintelui Nicolau Togan.

Tot comisiunea din chestiune face cu-noscut că, la premiul de 20 fl., destinat pentru acel învîțător, care se va distinge în culti-varea grădinaritului și a pomîritului, n'a concurat nime și deci propune, ear' sinodul decide, ca numitul premiu să se exerie din nou, lărgind cercul condițiunilor de concurs și anume, conform §. 8 din statute, să poată concura și cei-ce vor face spor mai mare în lucrul de mîină cu școlarii.

S'a mai discutat chestiunea ajutorului de stat, exprimîndu-se părerea de rău că de 2 ani încooce, după-cum este informat sinodul, veneratului consistor nu l'a se mai lasă mîină liberă întru împărțirea acelu ajutor, deși această înaltă autoritate bisericăască este cea mai competentă, căci dînsa își cunoaște mai bine preoții sei, cari după zeloasa lor activitate, ar merita ajutoare și remunerațiuni.

Afară de cele înșirate aici, au mai fost la ordinea zilei și alte obiecte administrative

Proprietar: Pentru „Tipografia”, societate pe
acțiuni: V. H. Dressandt.

Pentru „Tipografia”, societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.